

СПРАВА «ПАСТРАМА ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF PASTRAMA v. UKRAINE)

(заява № 54476/14)

Стислий виклад рішення від 01 квітня 2021 року

У травні 2012 року у зв'язку з наказом очистити місто для підготовки до чемпіонату «Євро 2012» було підпалено незаконно зведений табір ромів. Заявниця проживала у цьому таборі та стверджувала про причетність працівників правоохоронного органу до цієї події.

Українська Гельсінська спілка з прав людини (далі — УГСПЛ), а також організація «Конгрес Ромен України» завернулися до Головного управління Міністерства внутрішніх справ України в м. Києві (далі — Головне управління) та прокуратури м. Києва із заявами про порушення кримінальної справи у зв'язку з цією подією.

У межах дослідчої перевірки, розпочатої у відповідь на ці заяви, було допитано заявницю, а також взято пояснення у іншої мешканки табору. Заявниця стверджувала, що працівники міліції, які підпалили табір, супроводжував дільничний інспектор міліції, якого вона впізнала. Згодом прокуратура Дніпровського району (далі — прокуратура) встановила, що це був працівник відомчої воєнізованої охорони на залізничному транспорті.

Головне управління повідомило УГСПЛ, що було проведено перевірку подій і результати були направлені до прокуратури, яка відмовила у порушенні кримінальної справи у зв'язку з відсутністю складу злочину у діях працівників правоохоронного органу.

Заявниця намагалася оскаржити цю постанову, проте Дніпровський районний суд м. Києва відмовив у розгляді її скарги як поданої з порушенням строку. Апеляційний суд м. Києва та Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ залишив ці постанови без змін.

Пізніше за заявою заявниці прокуратура розпочала розслідування події. Під час розслідування прокуратура допитала працівника відомчої воєнізованої охорони на залізничному транспорті, який спростував твердження, що підпалив намети у таборі, однак зазначив, що отримав таку вказівку від свого начальника.

Декілька разів прокуратура вносила постанови про закриття кримінального провадження у зв'язку з відсутністю складу злочину та на підставі рішень національних судів поновлювала провадження. Розслідування триває.

До Європейського суду з прав людини (далі — Європейський суд) заявниця скаржилася за статтями 3 та 14 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція), що вона зазнала поводження, яке суперечить статті 3 Конвенції у зв'язку з її етнічним походженням, а органи державної влади не провели ефективного розслідування щодо цього, зокрема не викрили дискримінаційний мотив нападу на табір. Також заявниця скаржилася, що напад на табір і стверджуване непровадження національними органами влади його розслідування становили порушення її права за статтею 8 Конвенції. Вона також посилалась на статтю 14 Конвенції та статтю 1 Протоколу № 12 до Конвенції.

Розглянувши скарги заявниці за статтями 3 та 14 Конвенції, Європейський суд вказав, що мінімального рівня суворості, необхідного, щоб питання підпадало під дію статті 3 Конвенції, досягнуто не було. Європейський суд на підставі підпункту «а» пункту 3 та пункту 4 статті 35 Конвенції відхилив скаргу заявниці за статтею 3 Конвенції, взятою окремо та у поєднанні зі статтею 14 Конвенції, як явно необґрунтовану.

Щодо решти скарг заявниці Європейський суд вказав, що національні органи влади справді розпочали та провели розслідування і змогли отримати переконливі вказівки, що працівник відомчої воєнізованої охорони на залізничному транспорті, або його начальник могли бути причетними до знищення табору, однак не вжили подальших дій. Європейський суд дійшов висновку, що органи державної влади не відреагували належним чином на події та не провели розслідування, яке б відповідало їхньому позитивному зобов'язанню забезпечити ефективну повагу до приватного життя заявниці, і констатував порушення статті 8 Конвенції.

Європейський суд також зазначив, що твердження заявниці, що знищення наметового табору та непровадження розслідування події було пов'язано з упередженнями стосовно ромів мають досить нечіткий та загальний характер. З огляду на це, а також на наявні матеріали Європейський суд дійшов висновку, що за обставин цієї справи за статтею 14 Конвенції у поєднанні зі статтею 8 Конвенції, або за статтею 1 Протоколу № 12 до Конвенції не порушується жодне питання, яке б вимагало окремого розгляду.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. *Постановляє*, що діти заявниці, пані Єлизавета Олександрівна Пастрама, пані Катерина Олександрівна Пастрама та пан Олександр Олександрович Пастрама, мають право продовжити це провадження від її імені;

2. *Оголошує* скарги за статтею 3 Конвенції, взятою окремо та у поєднанні зі статтею 14 Конвенції, неприйнятними, а решту скарг у заяві — прийнятними;

3. *Постановляє*, що було порушено статтю 8 Конвенції;

4. *Постановляє*, що за статтею 14 Конвенції у поєднанні зі статтею 8 Конвенції, або за статтею 1 Протоколу № 12 до Конвенції не порушується жодне питання, яке б вимагало окремого розгляду;

5. *Постановляє*, що:

(а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити дітям заявниці спільно такі суми, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу:

(i) 2 700 (дві тисячі сімдесят) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди;

(ii) 3 183 (три тисячі сто вісімдесят три) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися заявниці, в якості компенсації судових та інших витрат, ця сума має бути сплачена безпосередньо на банківський рахунок представника заявниці, пані Сапожнікової;

(b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

6. *Відхиляє* решту вимог заявниці щодо справедливої сатисфакції.»